СВОБОДА

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИХ НАРОДНІХ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

ЦІНА ЦЕНТІВ. РІК XXXVIII. Ч. 141. Джерзи Сити, Н. Дж., четвер, 19. червня 1930.

SVOBODA

UKRAINIAN DAILY

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

VOL. XXXVIII. No. 141. Jersey City, N. J., Thursday, June 19, 1930. PRICE 3 CENTS.

ПРЕЗИДЕНТ ГУВЕР ПІДПИСАВ ТАРИФОВИЙ ЗАКОНОПРОЕКТ.

ПРОЕКТ СТАВ ЗАКОНОМ І ВВІЙШОВ СЕЙЧАС В ЖИТТЯ. БОРА ШУКАЄ ДЛЯ ФАРМЕРІВ РАТУНКУ.

ВАШИНГТОН. — Президент підписав тарифу в присутности 6 сенаторів, котрі були головними речниками нової тарифи. Нова тарифа названа Голі-Смут законом.

Сенатор Бора розпочав зараз кампанію, щоб облегшити ті тягарі, які спадають ізза тарифи на фармерів. Він вніс резолюцію, в якій домагається від тарифової комісії доходжень у справі вислідів тарифи. Особливо хоче Бора знати різницю коштів, яка заходить між товарами, які продукується в краю і за границею. Борі ходить про ті товари, яких підвищені ціни дадуться відчути фармерам. Бора каже, що одно тільки підвищення цла на цемент коштуватиме фармерів $16,000,000, а до видатків на обуву доплатять фармери $78,482,000. А ввесь американський нарід понесе ізза нової тарифи додаткові кошти на обуву в сумі $280,000,000.

РАТУЮТЬСЯ ВІД ТАРИФИ.

НЮ ЙОРК. — Як тільки президент Гувер підписав тарифу, 12 кораблів, які були на океані, плили з цілою силою пари, щоби доплисти до американського берега ще у вівторок перед північю, щоби в той спосіб вирятувати себе від цла, яке накладає нова тарифа. Такий додаток виносив би для деяких кораблів по кількасот тисяч долярів.

МОРО ПОБІДИВ ПРИ ПРАВИБОРАХ.

ОБА ПРОТИВНИКИ ПЕРЕСЛАЛИ ЙОМУ ЖЕЛАННЯ І ЗАЯВИЛИ СВОЄ ПОПЕРТЯ.

НЮАРК (Ню Джерзи). — Амбасадор Двайт Моро осягнув повну побіду при правиборах на вибір кандидата на сенатора з рамени республіканської партії в стейті Ню Джерзи. Бувший сенатор Фрелінгайзен і конгресмен Форт признали йому виграну й свою програну й переслали Морови дуже сердечні письма, в яких заявили, що тішаться, що вибрано кандидатом таку визначну людину. Обидва противники заявили далі, що при виборах попирatимуть цілою силою Мора. Рівнож признали, що населення стейту Ню Джерзи є проти прогибіції, а за її знесення.

НЕ ВІЛЬНО ВИВОЗИТИ ЗБРОЇ ДЛЯ СОВІТІВ.

ВАШИНГТОН. — „Глен Л. Мартін Компані" з Балтимор мала доставити совітам 20 военних літаків до бомбардования, за які совіти згодилися заплатити $2,000,000.

Та департамент стейту заборонив цю доставу тому, що між совітами і Злученими Державами нема дипльоматичних зносин. З Вашингтону поінформовано далі, що уряд не має нічого проти того, щоби доставляти совітам літаки для торговельних цілей.

ОСУДЖУЄ ЕПИСКОПА КЕНОНА.

ВАШИНГТОН. — Конгресмен Джордж Голден Тинкгем критикував у палаті послів поведення методійського епископа Джеймса Кенона мол., котрий відмовився зізнавати перед сенатським лабістичним комітетом у справі $48,300, які він дістав на виборчу кампанію проти Смита. Тинкгем піднісь, що епископа осуджують всі чесні люде за те, що він уживав ті гроші для своїх власних цілей.

Ціла палата оплескувала промову Тинкгема. Не було ні одного посла, котрий взяв би в оборону епископа.

ГОВОРИЛИ ПО РАДІЮ ПО 57 ЛІТАХ.

СКЕНЕКТЕДИ (Ню Йорк). — „Дженерал Електрик Компані" злучила по радіо двох братів, котрі не бачилися 57 років. Один з них живе в Менчестер, Конн., а другий в Австралії. Віддаль між ними виносить 10,000 миль. Компанія уможливила їм розмову на протязі 40 минут. Джан Гейз, котрий живе в Австралії і має 76 літ, е відвідем. Просив тепер свого брата, чи не знайшов би йому яку з тих дівчат, з котрими колись ходив по Менчестер, а яка тепер вийшлаб за нього заміж.

БАТЛЕР ПРО ЕВРОПЕЙСЬКИХ ДЕСПОТІВ.

НЮ ЙОРК. — Д-р Николас Батлер, президент Колюмбійського університету, говорив на бенкеті, влаштованім у честь ново вибраного бразилійського президента, д-ра Юлія Престеса. Батлер говорив на тему панамериканської ідеї. Він підкреслив, що тепер надходить час, коли треба обєднатися цілій Америці від Канади до Аргентини, щоби боронити своїх демократичних принципів і установ, бо вони е загрожені з боку деспотизму, який тепер загинджується у старім світі. Батлер згадав про европейські диктатури, фашизм і совітський режім як новости, які є протилежні американській демократії.

В БОЛІВІЇ РЕВОЛЮЦІЯ.

БУЕНОС АЙРЕС. — З Болівії доносять, що повстанці обняли владу в прикордонній місцевости Вілязон. Кажуть, що повстанці складаються головно з індіян і комуністів.

НА ДОРОЗІ ДО РОЗВЯЗКИ ВБИВСТВА ЛІНГЛЯ.

ШИКАГО. — Прокуратор подає, що вже знає на сліди вбивства часописного репортера Лінгля. Винобники будуть поставлені незабаром під суд.

Часописна кампанія проти бадитизму продовжується. Кажуть, що шикаговський бандитизм є наслідком політичної боротьби.

БУТЛЕГЕРИ НЕ ДАРМУЮТЬ.

БОСТОН. — Мимо нових охоронних законів пливає по океані піла фльота, котра доставляє з Канади поменшим кораблям всілякого рода напитки, які перевозять до Злучених Держав. Таке виходить із звідомлень тих, що це обсервують.

ВЕЛИКІ ПОВЕНІ НА СИБІРИ.

Наглий вилив ріки Лени, що пливе через східний Сибір, заляв у Якутску велику частину цього міста. Води затопили 320 домів та втопили 346 осіб. Загинуло богато худоби. Шкоди великі.

КУК ПРО ПОЛЬЩУ.

Недавно відбувався в Кракові світовий конгрес гірників. На нім був також звісний англійський провідник вуглекопів Кук. Перед виїздом з Польщі написав він до польських робітників лист, в котрім стверджує, що в Польщі панує диктатура. Кук каже, що „англійський нарід має уже всякої диктатури по уши". Супроти того у взаємних між Англією і Польщею не може бути мови про взаїмне довіря, фінансовий кредит і тривке порозуміння. За цю заяву накинулися на Кука польські санаційні газети мокрим рядном.

БОРОТЬБА З ТОРГОВЛЕЮ ЖИВИМ ТОВАРОМ.

Польський міністер комунікації Кін приняв делегацію польського комітету боротьби з торговлею жінок, яка просила, щоби залізничні функціонарі й урядники звертали пильну увагу на жінок, що подорожують самітно. Рівнож делегація просила відчинити на дворцах кімнати охоронних місій жінок.

ГАДЮКИ В СОЙМІ.

З Варшави повідомляють, що останніми часами запримітили гадюки в соймовому саді.

РОДИННІ ЗЛОЧИНИ.

Біля Пшеворська в Гневчині Ланьцуцькім Йосиф Зьомек убив сокирою свою жінку. В околиці Жовкви застрілив свого брата Іван Лещинський.

ЯКИЙ ЩЕ МОЖЕ БУТИ КІНЕЦЬ СВІТА?

Англійський астроном Джемс тьердить, що велика небезпека грозить землі від зудару так званих темних зір з нашим сонцем. Темні зорі, це вигаслі сонячні планети, яких не може побачити астроном, бо вони не світять своїм світлом. Тому не можна обрахувати, за скільки літ можуть вони зударитися з нашим сонцем. Колиб таке вигасле сонце зударилося з нашим, то в наслідок зудару повстала би така висока температура, що ціле сонце й та вигасла зоря і всі сонячні планети перемінилися би в газ. Учений робив у тім напрямі цікаві обчислення. Колиб така вигасла зоря величини сонця і густоти землі долетіла з просторів до цього місця, в якому зачинається сила притягання нашого сонця, тоді щойно могли би її вчені побачити через свої великі астрономічні скла як зорю девятої величини у відділі 15,000 мілионів миль. Зпочатку оба небесні тіла набліжувалисяб до себе доволі повільно, бо в трох роках мало можна би бачити рінниць на неби. По сімох дальших роках зорю можна було би бачити вже голим оком. По чотирох роках темна зоря знайшласяб уже в сонячній системі. Тоді вона стала би найясніщою зорею на нашім небі.

З МОРЕН.

Нафтяний шиб горить з незміненою силою. Величезні клуби диму здіймаються вгору і запобігають усякій акції. Стверджено, що тепер згоріло більше оливи. В найближчих днях будуть пробувати новий апарат інжиніра Лазара.

ТИЖДЕНЬ ПОЛЬСЬКОЇ ЛЕТУНСЬКОЇ ПРОПАГАНДИ.

Звісна шаленою реклямою і малими успіхами L. O. P. (Ліга оборони повітшей і лицецівгазівей) влаштувала пропагандивний тиждень, намагаючись придбати нові фонди і масових членів. Дляторго теж хотіла похвалитись своїм летунським уміннем. Одначе... В Катовицях упав один літак підчас показових полетів в товну дітей. Пільот і один школяр згинули на місці, двох дальших школярів тяжко поранило, кількох легко. Між глядачами вибухла паніка. — В купелевій місцевости Криниці маневруючий літак упав на вулицю перед дівцем і рострощився. Пільот згинув. Вулиця була на щастя порожна. А вже найдивніший засіб „пропаганди" вигадав якийсь пільот, що летів з Кракова до Катовиць. Коло місцевости Раковиці ні сіло ні пало пустив бомбу, яка розірвалась коло військового магазину. На щастя це була мало залюднена пуста околиця. Всежтаки розірвало одного девять-літнього селянського хлопця. Називається все те „пропаганда".

КАРТОФЛЯНА ВІЙНА.

Картофляна війна вибухла поміж Францією і Німеччиною. В околицях Авіньону захсріла ся картофля наслідком розкладового бакциля, що його завозили до Франції з Америки. Німці замкнули для авіньонських картофель свої границі. Авіньонці тим дуже обурились, домагаючись від французького уряду відповідних репресій. Коли не йде ручними гранатами, то пускають в рух принайменше „авіньонську мандибурку".

МОДЕРНІ ЗВІРІ.

Родичі одної учениці 4. кляси гімназії в Букарешті (Румунія) донесли поліції, що їх дочка пропала. На основі зазначеного товаришок поліція найшла дівчину в мешканню четара Андреєску з першого залізничного полку. Та в хвилі, коли її віднайшли, вона зімліла і її відвезли до лічниці. Що цією сталося, не можна було стверднти, тому, що вона не здібна до переслухування. Четара і ще двох молодих людей, що були в мешканню, арештовано.

ХТО ЦЕ ТАКИЙ СЕНАТОР ХИМЧИН?

На Волині в останніх виборах вибраний сенатором із листи Сельробу Мик. Химчин. „Дзєнік Людови" пригадує що це той сам Химчин, що 15 січня ц. р. украв у т-ві столярських робітників „Згода" у Львові 6,000 зол. Справа ця е ще в прокуратурі.

ЕКСПЛЬОЗІЯ ГАЗІВ У КОПАЛЬНІ.

В копальні Конкордія біля Битому наступила страшна експльозія газів, що потягнула за собою 12 жертв. Двох гірників е вбитих, трох тяжко раненых, сім десь пропало.

ЖЕРТВА НУЖДИ.

Василь Боляшкий, літ 21, з Скварави, пов. Золочів, вихав 13-го травня до Львова шукати праці. Вечером вертав до дому без білету. В страху перед ревізором утік на дах вагону. Перед станцією Красне розбив собі голову до моста, що проходить понад залізничний шлях і згинув на місці. Його брат згинув подібною смертю минулого року на дворці Підзамче.

ТАКОЖ ВІЙНА ВИННА.

Минула світова війна зовсім як ота невістка. Щоб не сталось — вона винна. Наприклад, німецька статистика ствердила, що нинішна німеччина молодь є в порівнянню з довоєнною пересічно на 4 цеїтиметри цижча. Все те через недоживлення, викликане війною й інфляцією.

ПІСЛЯ АРЕШТУВАННЯ „ДЮСЕЛЬДОРФСЬКОГО ОПИРЯ".

Слідство в справі візника Кіртена викрило два нові вбивства. Тому 1½ року він вломився до сільської гостинниці й убив кинджалом хлопця, щоби не виявив його грабежі. В 16-ім році життя вдушив Кіртен проститутку. Слідство виявило, що Кіртен після того, як убив 8-літню Розу Олігер, облив її тіло нафтою та підпалив. 5-літню Гертруду Гамахер і 13-літню Люізу Ленден пізнав на сільській забаві, потім завів їх у поле, одну з них післав по папіроски, другу вбив кинджалом. Те саме зробив з дівчинкою, що принесла папіроски. 18-літню Марію Ган убив у лісі, викопав гріб і закопав у ньому вбиту.

ПРОДАЖ ЖІНКИ ЗА $5.

Як відомо, в деяких околицях Китаю панувала довший час голод. І в тих то околицях розповсюднилася тепер торговля жінками. Пересічна ціна за молоду жінку виносить там 5 долярів.

НЕЛЕГКО БУТИ ЧИСТИМ.

„Комуніст" повідомляє, що на Радянській Україні на базарах не можна купити мила. Також у більших містах, навіть у Києві та Харкові, мило зовсім щезло з торговлі. Інтелігентні люде мусять себе гарно почувати!

РЕВІЗІЇ І АРЕШТУВАННЯ.

Нічю з дня 23. на 24. травня 1930 перевела державна поліція масові ревізії серед громадянства Тустановичі, мабуть у звязку з киненням через невідомі досі особи бомби до польського „Сокола" в Бориславі. Переведено ревізії у пп.: д-ра Миколи Терлецького, Павла Байрака, Петра Веприка, Івана Гаврилова, Михайла Гнатова, Миколи Добрянського, Петра Драгана, Івана Зарицького, Василя Маціва, Грицяа Муйлу, уч. гімн. Миколи Сеніва, Хархана, читальні „Просвіти", кооп. „Злука", т-ві „Сокіл" та пласті. Ревізії переводили дуже докладно; вони тривали від 3—7 годин. Арештували пп. Михайла Гнатова, учеників гімназ. Миколу Сеніва, Петра Драгана, Гриця Муйлу, Василя Маціва, уч. гімн. Ярослава Волошина, Ярослава Ількова та Степана Бабяка. Після переслухання в Бориславі майже всіх випущено, а лише відставлено до Дрогобича, а звідси до Самбора, Миколу Сеніва, уч. гімн. та Михайла Гнатова. Цікаві розпорядження видала поліція до українських установ: не вільно співати „Ще не вмерла Україна" і „Не пора", всі товариства мають повідомити поліцію про свої засідання. Виділів, сходин чи зборів, афіші мають бути двомовні. Читальні „Просвіти" наказано замазати тризуб на вивісці.

ПЛЯН МИТОВОЇ УНІЇ ПРОТИ АМЕРИКИ

ЕВРОПА СУМНІВАЄТЬСЯ В СВОЮ ЕКОНОМІЧНУ СИЛУ БЕЗ АМЕРИКИ.

ЛОНДОН. — До протестів усеї Европи проти американської митової тарифи, яку щойно підписав президент Гувер, прилучується вже й Англія. Економічні знавці англійської преси закидують тарифі, що через неї Европа не буде здібна до економічного життя, а передовсім до сплачування своїх довгів. Деякі газети закликують Англійців, щоби вони злучилися проти американської небезпеки, як вони злучилися були в 1914 році проти німецької.

Французькі газети йдуть у своїх протестах ще дальше та пропонують митовий союз европейських держав для протидіяння американським впливам.

Еспанія теж думає про якусь економічну війсту проти Америки. Кабінет міністрів на своїм послідним засіданню визначив комісію, яка має застановитися над зірванням дотеперішнього митового договору між Америкою й Еспанією та заведенням якогось кориснішого для себе.

ЕСПАНСЬКИЙ УРЯД УСТУПАЄ ПЕРЕД СЕЛЯНСЬКИМИ ДОМАГАННЯМИ.

УРЯД УСТАНОВЛЯЄ ЦІНИ НА ЗБІЖА.

МАДРИД (Еспанія). — Еспанський уряд каже, що він заглаїв небезпечний настрій еспанських селян, головно з Кастилії, котрі недавно протестували в могучих демонстраціях проти низької ціни на збіжа. Коли уряд вислав був проти демонстрантів поліцію, вийти соток сіл зреклися своїх становищ. Тепер уряд зробив усе, чого від нього селяне домагалися, і заявив, що буде на будуче встановляти найвищу ціну на пшеницю.

На цей тиждень ціна на пшеницю має виносити від 46 до 48 песет (песета варта коло 19 американських центів) за 100 кільограмів (коло 220 американських фунтів). Щоби підбити трохи торговлю збіжем і ціни, уряд має закупити коло 50,000 тон пшениці.

Міністерство рільництва дає до зрозуміння, що теперішній кльоніт з селянами викликала диктатура Прімо де Ріверн через спровадження до Еспанії 800,000 тон заграничної пшениці.

МІЖПАРТІЙНА КОНФЕРЕНЦІЯ ДЛЯ СПРАВИ БЕЗРОБІТТЯ В АНГЛІЇ.

ЛОНДОН. — Премієр міністрів Мек Донелд скликує міжпартійну конференцію для полагодження справи безробіття.

Конференцію можна вважати висліком сугестії ліберального провідника Лойда Джорджа, котрий учора запропонував Мек Донелдови поміч ліберальної партії при розвязці цього питання.

У своїм заклику на конференцію Мек Донелд каже, що стан Англії е тепер такий поважний, як він ще був у роках по наполеонських війнах.

КОНФІСКАТА ГАБСБУРСЬКИХ ДІБР У ПОЛЬЩІ ЗАТВЕРДЖЕНА.

ВАРШАВА. — Найвищий суд польської держави рішив нині позов родини Габсбургів проти польської держави за зворот сконфіскованих дібр австрійського пануючого дому. Ці добра, положені в цілій бувшій австрійській провінції Галичині, вартують кільна мілионів долярів. Польща сконфіскувала їх була на основі договору з аліянтами, заключеного в Ст. Жермен. Архикняз Альбрехт, Фридрих і Йосиф, котрі нині є польськими горожанами, протестували проти конфіскати як проти конфіскати приватних своїх дібр, признаючи за Польщею право конфіскувати тільки династичні добра. Та польський суд рішив инакше.

Архикнязі кажуть, що вони підуть з процесом далі та будуть домагатися порішення справи аліянтами, які заключали сен-жерменський договір.

ВЕЛИКИЙ ПОЖАР ЛІСІВ НА ШЛЕСКУ.

ВАРШАВА. — На залізничій стації Павонтов на Шлеску згоріло 400 вагонів деревя. На ратунок дерева покликав польський уряд цілий полк війска, яке дістало виразний приказ не пустити пожару на поблизькі ліси, що тягнуться поза границю на німецьку територію. Війско одначе нічого не порадило, і пожар перенісся на німецькі ліси. Шкода має виносити коло-пів мілиона долярів.

Другий великий пожар ліса під польською адміністрацією случився коло Волковського, в північній Польщі, де горить 1,700 акрів ліса. По цілій Польщі панує тепер страшна спека, якої давно не було в червні.

ДОЛЯ ФЛЬОТНОГО ДОГОВОРУ В ИНШИХ КРАЯХ.

ЛОНДОН. — Англійський міністер фльоти заявив у парляменті, що Англія почне незадовго будову 10 военних кораблів, яка їй прислугує на основі договору про обмеження морських зоружень.

ТОКІО (Японія). — У японській пресі викликала велику сенсацію заява головного японського делегата на лондонську конференцію, видана з нагоди його повороту до краю. Делегат Вакацукі заявив, що він не думає переконувати Японців приняти цей договір та що це залежить виключно від ради міністрів, котра може собі робити з тим, що їй подобається.

Коли Вакацукі прибув до порту, уряд вислав на його охорону півтори тисячі поліції, немовби населення було обурене проти нього.

НІМЕЦЬКО-БОЛЬШЕВИЦЬКІ ПЕРЕГОВОРИ ПОЧАЛИСЯ.

МОСКВА. — Московські газети піднесли великий крик про новий усних большевицької дипльоматії з приводу отворення „конференції замирення" між Німеччиною й Росією. Конференція почалася в Москві. Німецький делегат говорив з нагоди отворення конференції, що вона буде вестися в дусі договору в Рапалю.

"SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.

Edited by Editorial Committee.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J on March 30, 1914, under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

SUBSCRIPTION RATES:
Three cents a copy.
One year ..... $ 7.00
Six months ..... $ 3.75
Three months ..... $ 2.00

Foreign and Jersey City Rates:
One year $10.00
Six months ..... $ 5.00
Three months ..... $ 2.75

ПЕРЕДПЛАТА:
Поодиноке число три центи.
На рік ..... $ 7.0
На пів року ..... $ 3.7
На три місяці ..... $ 2.0

В Джерзи Сіті і Заграницею:
На рік $10.00
На пів року ..... $ 5.00
На три місяці $2.75

За оголошення редакція не відповідає.

З Канади належить висилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.

Телефон „Свободи", Montgomery 498. Тел. У. Н. Союза: Montgomery 1838

Адреса: "SVOBODA", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

„БРАТТЯ СЛАВЯНЕ"

У Білгороді, столиці Югославії, покінчився процес проти хорватських націоналістів. Богато обжалованих засуджено. Їм буцімто доказано вину, себто зраду держави. Вістку про це післано по всьому світі. Але суд не приніс нечести судженим Хорватам. Суджено більше Сербів та сербський уряд.

Югославія се новоутворене ім'я для означення потрійної держави: Сербів, Хорватів та Словинців. Сі три народи се „братця Славяне". Вони мають подібні звичаї й обичаї. Вони нераз переходили через подібну історію. Вони вживають язиків, які до себе так подібні, що дехто добачує тут не три язики, але два або й навіть один.

Однак мимо сих спільностий, Серби, Словинці й Хорвати переходили нераз і відмінну історичну долю, підпадали кождий під різні впливи, — наслідком чого вони не виробили в собі свідомости єдности, але якраз свідомість відмінности. Серби й Хорвати, приміром, мають мову дуже подібну, — Серби кажуть, що зовсім ту саму, — але через довгі віки Серби підпадали під вплив східної церкви, Царгороду, Росії, тоді як Хорвати підпадали під вплив Австрії, Риму, заходу. Вийшло з того таке, що, хоча Серби й Хорвати вживають „такої самої" мови, мало є народів, які так ворогували би зі собою, як Серби й Хорвати.

Діставши під своє панованне Хорватів наслідком побіди в війні, Сербія старалася перетопити Хорватів на сербський металь, Старалася се робити при помочи конституційних прав на папери та обманств і насильств у практиці. Коли сі доброї способи не зливали Хорватів зі Сербами, скасовано конституцію та заведено диктатуру. Диктатуру Хорвати привитали як зміну курсу, але скоро переконалися, що вона звертається передовсім проти них. Серби накинулися на Хорватів з новою жорстокістю. Нарешті арештовано хорватських провідників та запаковано у тюрму за державну зраду. В тюрмі вимушено від них тортурами признання вини й поставлено на суд.

Та Хорвати вже досить політично вироблений нарід. Вони мають міжнародні бюра пропаганди, які по цілому світі розіслали факти, що виходили на верха пірчас процесу. Світова преса висказала нераз свое обурення на дикість Сербів. Замість стати осудом для Хорватів, процес став осудом для Сербів. Таке було сильне обурення світа, що Серби не мали навіть відваги засудити хорватського провідника, д-ра Мачека. Засуджено, що правда, других на тяжкі кари вязниці, але й сей присуд приносить перед широким світом ганьбу не Хорватам, а Сербам, а в нутрі Югославії викопує ще одну пропасть між двома „братами Славянами" та розбиває в пух заходи Сербів коло зіллятя Хорватів в одно південно-славянське царство.

О. Сновида.

ТУРК-СИБ.

(Похід Росії до Індії).

Політична атмосфера на нашім континенті знов напружується. Італія виповідає послух Франції, вчорашній союзниці і отверто зизує до Німеччини; Німеччина — по опорожненню Ренщини, знов вертає як незалежна держава до активної політики, Англія має клопоти в Індії, кружляють воєнні поголоски...

На сім тлі цікаво звернуту увагу на нове „досягнення" совітської політики в Середній Азії. Властиво не є се досягнення совітів, бо розпочав сю справу царат, але всеж большевики скінчили: **нову залізницю в Середній Азії.** Є се колія туркестансько-сибірська, 2,000 км. довга, що біжить через Казакистан (кіргіські степи) здовж китайської границі і **лучить з Західним Сибіром територію СС-СР, яка граничить з Афганістаном.** Большевики кричать, що їм розходиться головно, щоб улекшити доставу сибірського збіжа до Туркестану і збільшити заникаюу продукцію бавовни в сім останнім краю. Але в сути річи **має та колія передусім стратегічне значіння.**

Як вже зазначено, лучить вона Велику Транссибірську Залізницю з **афганською границею.**

Афганістан завше був впадовою брамою для всіх загойовників Індії. Туди йшов Олександер Великий, ішов туди Тамерлян, тудиж прагнув вдертись до Індії Наполеон, коли то умовляв про се раз з перським шахом, раз з російським царем Павлом І. Се спонукало Англію звернути свою увагу на той край, і протягом кількох літ вона спершу підбиває всі князівства (на півночі і захід від Індії), які ділили Афганістан від Індії, а потім накладає свій протекторат на самий Афганістан. Рівночасно з тою експанзією Великої Британії на Північ ішла російська експанзія на Полудне. Так, що незабаром, підбивши Хиву, Бухару, Кокканд і Мерв, Росія царська усадовилася на північній границі Афганістану, так само як Велика Британія на його полудневій. Большевики хотіли злінати великий союз з Афганістану, Персії і Туреччини, зробити з них своїх васалів і пхнути проти Англії. Але се їм не удалося. Грізний ультимат Керзона привів Москву до притомности, а в Кабулі (столиці Афганістану) знов перемогли англійські впливи. Тоді то власне схаменулися Совіти, що голими руками і загрозами проти Англії нічого не вдіеш і рішили ліпше приготуватися до імпрези. Так повстала Турк-Сиб, туркестансько-сибірська залізна дорога **яка позволяє перекинути російські війска з Сибіру до границі афганської о цілий місяць скорше, ніж досі се було можливо.** Але і се не все! Росія підходить до справи і з другої сторони. Від колії Турк-Сиб, що біжить здовж китайської західної границі, віддалена від неї о 100 км., робить Росія три відноги до тої границі. А бічучи здовж Китаю цілі 1,000 км., **дорога та отворює Росії величезні впливи в китайськім Туркестані і в Тибеті,** в країні, де здавна стикалися англійські і російські впливи. **А з Тибету так само іде шлях до Індії як і з Афганістану.** В Калькуті ще не забули, як то в 1795 р. армія в 75,000 Китайців і Тибетанців вдерлася до Непалю. Чи того самого не могло б — з більшим виглядом на успіх, доконати по европейськи обучена армія?

Ось для чого, гадаємо, на цій колії, що її большевики тепер відкрили, мабуть більше залежало не совітським інжинірам, а Воронилову і Комінтернові, який веде вже свою роботу в Індії...

Росія всіма силами стреміть до останньої боротьби з Англією... Свідома того, що коли захитається сей найважніший стовп европейської і взагалі окцідентальної цивілізації, нічто вже не стане на дорозі большевизмові...

Але помилився би той, хтоб думав, що англійський уряд робітничий не є свідомий небезпеки, яка грозить імперії. А в її обороні — всі англійські партії знайдуться в одним таборі...

АТЕНТАТ УКРАЇНСЬКОГО СТУДЕНТА НА АРХИДІЯКОНА ШАБОВА.

Наслідки агітації москвофільсько-мадярського духовенства на Закарпатській Україні.

Чеський часопис **„Лідове Новіни"**, який виходить в Празі, подає в ч. 276 з 2 червня 1930 слідуючу новинку з Ужгороду:

„Політичний напад у Ужгороді". Греко-католицький семинарист стріляє до російського архидіякона. Ужгород 1. VI. 1930.

Сьогодня відбувався зізд російського культурного товариства Духовича, на якім після відомостей було заступлених коло 230 делегатів 228 читальняних і инших відділів о 12,383 членах. Зізд був започаткований раніщим походом біля 1,000 людей по найбільшій части селян. Попередньо наради від архидіякон Е. Шабов з Севлюша, а мали вони характер протиукраїнської маніфестації, з другого боку переповнені були проявами відданости республіці та през. Масарикові, з якого праць були читані довгі цитати. Проявом сам висловлювань побажанням зприводу 80 уродин президента, що передано телеграмою та великим проявом промов, передусім губернатора Бескида, греко-католицького епископа Гебея, д-ра Камінського, старости Грабара й цілого ряду инших промовивши. Привіт іменем народньо-соціалістичної партії виголосив посол Тучин, який підкреслив, що не забуде поінформувати Прагу про почування, сьогодні висловлені. Велику увагу викликала заява проф. Явурка, який іменем соц.-дем. партії висловив цілковиту безсторонність в зчиковім питанню в той спосіб, щоби респектовано більшість та хоронено меншість.

„По 18 год., коли учасники Зізду тов. Духовича опускали салю, вистрілив при заднім виході 18-літній учень 3-го року греко-кат. семинарів, Ф. Татчинець, на предсідника зізду архидіякона Шабова з Сельвіца, з револьверу. Стріл минув ціль і куля на щастя нікого з ідучих не трафила. Атентатчик, який не старався втікати, був зараз арештований і попровадження на дирекцію поліції. Признався, що мав на ціли застрілити архидіякона Шабова, тому, що бачить в нім пердставника імперіалістичного великороссійства і народнього противника, т. є. противника української думки. Заявив, що чинив з власної ініціятиви, без чужої помочі. Револьвер, з якого вистрілив, є на 6 стрілів, 8 мм.

„Коли вістка про це поширилася між товпою, зібралося коло 100 людей та удалися перед епископьскиу палату і домагалися вступу. Десятьом поліцистам вдалося довести до того, що вони задовольнилися висилкою делегації до епископа. По заяві, яку дав епископ Гебей, товпа опустила площу перед палатою. Поліція почала широке слідство і приведено на поліцію цілий ряд осіб, про які є знане, що є прихильниками велико-української ідеї. Кромі того було переведено кілька домашніх ревізій. Святочний вечір товариства „Духовична" був відкликаний. Ужгородське радіове висилання з Ужгороду було сьогодні урядово заказане".

Инший чеський часопис подає таке:

„Справець атентату на Шабова був сейчас переслуханий. Подав, що є учеником греко-католицького семинара посла Агатона Волошина в Ужгороді. Признав, що є українським анархістом і членом української анархістичної мафії, з якої приказу виконав атентат. Прямий приказ до атентату дав йому якийсь професор український, котрого назвиско поліція дуже тайть, а за яким енергійно шукається. Атентатчик стрілив на священика з віддалі 2 кроків, але, як подає, був крайно зденервований і рука йому так тряслася, що не був в стані міряти і дятого минув ціль. Його зізнання здається є дуже романтичні й уряди їх сьогодні провірюють. Є то сумна ілюстрація напруження між Українцями і Москалями на Підкарпаттю."

МІТИНГИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗА

СПРІНҐ ВЕЛІ, Н. Й. Укр. Тов. Просвіта, від. 16, повідомляє своїх членів, що парадний мітинг відбудеться в неділю, 22 червня, в годині 2-ій пополудні в домі Тов. Просвіти. Просимо всіх членів прибути на сей мітинг бо будуть важні справи. Не виконавши се член заплатить кару після уст. — А. Кашинський, предс.; С. Моськаль, кас.; І. Брега, секр.

КАРТЕРЕТ, Н. ДЖ. Тов. Запорізька Січ, від. 342, повідомляє всіх своїх членів, що місячний мітинг відбудеться в неділю, 22 червня, в годині 1.30 пополудні, в старій церковній. Проситься всіх членів явитися на мітинг, бо є дуже важні справи до полагодження, як справа пікніку. Також має відбутись 6 липня. Проситься довпукним місцевим і поблизьким членам, щоби вирівняли свої залеглості, бо інакше будуть скасовані. — М. Дмитрів, предс.; П. Кобей, кас.; І. Маркович, секр.

ДІТРОЙТ, МІШ. Бр. св. Г. Миколая, від. 175, повідомляє всіх місцевих і поблизьких членів про мітинг відбудеться в неділю, 22 червня, в годині 12.30 пополудни, в салі церковній при Клінерт і Едвардс, бо вказком є кождого члена явитися на мітинг. На мітингу буде справоване урядників за 6 місяців і другі важні справи. Довгуючих членів проситься вирівнати свої залеглости в протягом пері будуть скасовані. Проситься родичів вписувати своїх дітей до У. Н. Союза. Не явившийся член заплатить кару. — П. Вощилко, предс.; В. Шерегета, кас.; В. Боровський, секр.

ПАТЕРСОН, Н. ДЖ. Тов. ім. Тараса Шевченка, від. 64, повідомляє своїх членів, що згідно з уставом з дня 7 червня, надзвичайний мітинг відбудеться 21 червня, в годині 7:30 вечером, під ч. 435 Main St. Не явившийся член підлягає карі. — В. Матвіяс, секр.

НЕ ЗАБУВАЙТЕ ЗА СИРОТИНЕЦЬ-ЗАХИСТ У. Н. СОЮЗА

ХТО БІЛЬШЕ ЧИТАЄ, ТОЙ БІЛЬШЕ ЗНАЄ. НАЙЛУЧШИЙ ПРИЯТЕЛЬ — ДОБРА КНИЖКА — ВЖЕ ВИЙШОВ НОВИЙ

ЦІННИК КНИЖОК

КНИГАРНІ „СВОБОДИ" РІЖНОГО ЗМІСТУ.

ВИСИЛАЄТЬСЯ ЙОГО ЗА ПІДСИЛАННЯМ 2-ЦЕНТОВОЇ МАРКИ НА ОПЛАТУ ПЕРЕСИЛКИ.

„SVOBODA"
81-83 GRAND ST., JERSEY CITY, N. J.

Чоловік (до жінки): Завтра піст, треба подумати про упокоєння тіла. Тому зроби замісць тридять пирогів, як звичайно, лише двадять. Одначе хай будуть більші.

В. Богуш.

СУСПІЛЬСТВО, ГОСПОДАРСТВО ТА КУЛЬТУРА

(2)

А як вони переводяться в житті, це ми бачили і бачимо на прикладі усяких експериментів у совітській Україні та ін. Державна, міська громади в Росії.

Ми зупинили свою увагу на школі передусім через те, що нині не тільки Східня Европа, а у значній мірі і Західня переживають величезну соціяльно-політичну кризу, з рі, так мовити, суспільного якої можуть бути тільки два виходи: або сучасна капіталістична господарка і суспільність зростаючої сили комуністично-соціялістичного руху через соціяльну революцію і витворіться новий лад на руїнах старого — або шляхом доцільної та своєчасної реорганізації, усунувши сучасну анархію продукції та експльоатацію праці, нинішний капіталізм і взагалі сучасний лад повільно перетворюватиметься у нову систему господарки та витворить нові форми суспільного життя без теперішнього імперіялізму, мілітаризму, кольоріяльної політики і т. д.

У першому напрямі нині розвивається особливу акцію Комінтерн. у другому „Ліга державних Націй" та деякі кола з боку Совітський Союз, диктатура пролетаріяту" і світова революція, а з другого замирення Европи, організація спілки европейських держав (Пан-Европа) та світова демократія. Соціялістичний інтернаціонал, правда, покищо не зовсім виразно та твердо, працює разом з Лігою Націй.

Тимчасом сам капіталізм через організацію картелів, трестів та синдикатів розвивається в напрямі тої чи іншої форми усуспільнення чи удержавлення засобів продукції та установлення системи планового господарства.

Але ще більше, ніж ці теоретичні та практичні спроби, що розходяться головно, щоб улекшити доставу сибірського збіжа до Туркестану і збільшити заникаюу продукцію бавовни в сім останнім краю. Але в сути річи **має та колія передусім стратегічне значіння.**

Як вже зазначено, лучить вона Велику Транссибірську Залізницю з **афганською границею.**

Афганістан завше був впадовою брамою для всіх загойовників Індії. Туди йшов Олександер Великий, ішов туди Тамерлян, тудиж прагнув вдертись до Індії Наполеон, коли то умовляв про се раз з перським шахом, раз з російським царем Павлом І. Се спонукало Англію звернути свою увагу на той край, і протягом кількох літ вона спершу підбиває всі князівства (на півночі і захід від Індії), які ділили Афганістан від Індії, а потім накладає свій протекторат на самий Афганістан. Рівночасно з тою експанзією Великої Британії на Північ ішла російська експанзія на Полудне. Так, що незабаром, підбивши Хиву, Бухару, Кокканд і Мерв, Росія царська усадовилася на північній границі Афганістану, так само як Велика Британія на його полудневій. Большевики хотіли злінати великий союз з Афганістану, Персії і Туреччини, зробити з них своїх васалів і пхнути проти Англії. Але се їм не удалося. Грізний ультимат Керзона привів Москву до притомности, а в Кабулі (столиці Афганістану) знов перемогли англійські впливи. Тоді то власне схаменулися Совіти, що голими руками і загрозами проти Англії нічого не вдіеш і рішили ліпше приготуватися до імпрези. Так повстала Турк-Сиб, туркестансько-сибірська залізна дорога **яка позволяє перекинути російські війска з Сибіру до границі афганської о цілий місяць скорше, ніж досі се було можливо.** Але і се не все! Росія підходить до справи і з другої сторони. Від колії Турк-Сиб, що біжить здовж китайської західної границі, віддалена від неї о 100 км., робить Росія три відноги до тої границі. А бічучи здовж Китаю цілі 1,000 км., **дорога та отворює Росії величезні впливи в китайськім Туркестані і в Тибеті,** в країні, де здавна стикалися англійські і російські впливи. **А з Тибету так само іде шлях до Індії як і з Афганістану.** В Калькуті ще не забули, як то в 1795 р. армія в 75,000 Китайців і Тибетанців вдерлася до Непалю. Чи того самого не могло б — з більшим виглядом на успіх, доконати по европейськи обучена армія?

Ось для чого, гадаємо, на цій колії, що її большевики тепер відкрили, мабуть більше залежало не совітським інжинірам, а Воронилову і Комінтернові, який веде вже свою роботу в Індії...

Росія всіма силами стреміть до останньої боротьби з Англією... Свідома того, що коли захитається сей найважніший стовп европейської і взагалі окцідентальної цивілізації, нічто вже не стане на дорозі большевизмові...

Але помилився би той, хтоб думав, що англійський уряд

(Продовження буде).

як теорію соціяльної політики, ніж як теоретичну науку про суспільство. Народившись у звязку і під впливом робітничого руху XIX. ст., вона була, так мовити, науковим угрунтованням французько-англійських утопій (Овен, Сан-Сімон, Фурїе) на підставі синтези класичної школи політичної економії (К. Кесне, А. Сміт, Д. Рікардо), німецької фільософії половини XIX ст. (Фіхте, Гегель, Фаербах), та французьких матеріялізму кінця XVIII. ст. (Гельвецій, Гольбах, Кондільяк). Про це докладно розповідають і самі автори цієї найновішої системи (див К. Маркс: Капітал; Ф. Енгельс: Антидюрінг; К. Kautsky: Vorläuter des modernen Sozialismus; Г. Плеханов: Очерки по истории материализма; Н. Ленин: Материализм и емпириокритицизм).

Що торкається школи органічно-суспільної, то вона народилася під впливом англійського емпіризму та французького позитивізму, але успіх природничих наук кінця XVIII. ст. та початку XIX. ст. відограв найбільшу ролю для її остаточного оформлення та розвитку. Під впливом теорії еволюції Дарвіна витворив англійський соціолог Спенсер свою славнозвісну систему (див його "The system of sociology"), в якій з великою вагою підкреслює, що людське суспільство має в природі аналогічне становище, або власно розвивається нарівні з рослинами та звірятами.

Спенсер виразно зазначує, що географічні умови мають великий вплив на утворення рас, націй, культур та навіть держав, на що ще у XVII. ст. звертали свою увагу Монтескіе та Віко, а у XIX ст. його земляк та сучасник Бокль (History of Civilization in England). Англійський соціолог розглядає суспільство як певний організм, який по аналогії з іншими біольогічними організмами пристосовується до природи, гармонічно розвивається під впливом її законів і підлягає віковічному принципові народження, зрілости, старости-уміряння. Отже одні людські суспільства або його менші групи виживають і досягають високого ступня розвитку, а другі гинуть ще у порі своєї молодости (див А. Schaeffle: Bau und Leben des sozialen Koerpers, I-II). Але вже сам Спенсер звернув увагу і на велике значіння для розвитку суспільства різних культурних чинників та публичних установ, як також на великий вплив суспільної психології та ідеольогії.

Це далі в цьому напрямі пішли соціольоґи Ворд, Кід та Дюрінг, які, критично розвиваючи погляди Спенсера, разом з тим виразніше та грунтовніше виясняли значіння культури та господарства для суспільного життя взагалі і суспільного розвитку зокрема. Вони справді чимало прислужилися до утворення нової культурно-психольогічної школи шляхом синтези погляду Спенсера з позитивною теорією французького фільософа-соціолога О. Конта, який власне є творцем-основоположником науки про суспільство взагалі (див його „Cours de philosophie positive").

Констатуючи, що культура на підставі принципів наслідування та міграції взагалі дуже прискорює звичайний розвиток суспільства, що вона іноді викликає величезні зміни у суспільному житті, і через це та чи инша галузь світового суспільства у своїому розвитку не переходить нормально та органічно від одної фази до другої, як думали попередники, а часто перескакує через кілька щаблів, нова школа також робом почала ставити і вирішувати суспільну проблему значно ширше та глибше. Признаючи, що біольогічні чинники (напр. раса) відограють не аби-яку ролю у суспільному житті, культурно-психольогічна школа, основуючись на даних суспільної психольогії (див W. Wundt: Voelkerpsychologie; S. Lebon: La psychologie politique) приходить до висновку, що історично витворена ідеольогія, а також масова психольогія (напр. певний релігійний світогляд, етика, право та певні традиційні форми побуту) впливають часто значно більше на розвиток і організацію суспільства, ніж природні умови та расові особливости (див Fr. Giddings: Principles of Sociology).

Отже якщо раніше расові та етнографічні особливости безперечно відогравали в історично-суспільному процесі досить велику ролю, то так само, хоч рішну господарські погляди та форми господарської організації і були постійними причинами тих величезних змін, які суспільство переживало і переживає (K. Buecher: Entstehung der Wirtschaft; Duerckheim: La division du Travail), то разом з тим доводиться визнати, що у звязку з розвитком культури та поширенням цивілізації все більшу ролю почали відравати також психольогічні чинники, релігія, вірування, політична ідеольогія та праві погляди, які часто залежно від антрополоґічних особливостей чи господарських інтересів суспільства дуже глибоко впливають на його форми організації та розвиток (Max Weber: Wirtschaftsgeschichte; R. Stammler: Wirtschaft und Recht; A. Menger: Die neue Staatslehre; Б. Кістяковський: Соціальныя науки и право).

Крім того було виясненo, що у суспільному житті окрім сьомої волі, окрім раціональних чинників, не менш у часто більшу ролю грають і раціональні чинники, стихійна воля. Суспільні форми організації можна поділити на спільноти та спілки. Перша форма суспільства розвивається головним чином під впливом неусвідомлених або так мовити первісних чинників, напр. рідних біольогічних функцій людського організму, або таких людських переживань, як почуття спільної чи антипатії, взаїмної допомоги та солідарности, любови і ненависти і т. д., а друга під впливом людського розуму для досягнення рідних цілей чи свідомо поставленої мети. На принципі такого поділу націю та клясу треба уважати спільнотами, а державу та партію спілками (див F. Toennies: Gemeinschaft und Gesellschaft).

Колись у далекій минувшині спільнота відгравала у суспільному житті рішальну ролю, а де з часом спілка починає відбирати все більшого значіння і тепер вони, впливаючи одна на другу, наприклад, нація на державу, а держава на націю, кляса на партію і навпаки, у складнішій і без цього заплутаний комплекс суспільних відносин. Разом з тим у суспільному житті відограють ролю не тільки загальні кавзальні відносини, а також телеольогічні, бо суспільство дуже диференціювалось на протязі свого історичного розвитку на безліч суспільних груп та організацій, які, ставлячи собі рідні цілі, намагаються перевести їх в життя шляхом боротьби, часто свідомо, а іноді несвідомо прямуючи до тих чи инших соціяльних ідеалів або до витворення рідних культурних вартостей. Через це самі так і важко встановити та доказати в науках про суспільне життя якісь закони, бо тут рацональна та ірраціональні чинники обидва відограють велику ролю, бо часто бувае важко сказати, який з них переважає в тій чи иншій суспільній зміні.

Тому на початку XIX. ст., коли почали підкреслювати, що між науками про природу та суспільство є велика різниця (див Н. Rikkert: Naturwissenschaft und Kulturwissenschaft; Н. Алексеєс: „Естественная и социальная наука"). Поміж марксизмом це питання також викликає суперечки, наприклад G. Lukacs у своїй праці (Geschichte und Klassenbewurstsein) обстоює думку, що діялектичний матеріялізм, або власне методу, можна доцільно вживати тільки в науках спеціяльних, тоді як у науках природничих він не є доцільним. Проте, хоч соціольогія і не досягла ще такого високого удосконалення, як науки природничі, всеж вона дає глибоко навчаючий матеріял та вказівки, при яких умовах суспільство розвивається і досягає більших успіхів культурних та господарських, а при яких розпадається і гине. Вона досить докладно виясює, як витворювались сучасні держави та модерні нації, яку ролю відограють при цьому географічні умови та природні богатства, расові особливости та ступінь розвитку культури, господарське становище та суспільна психольогія (див R. Khellen, Der Staat, als Lebensform, I-II. W. Weber: Wirtschaft und Gesellschaft; (Fr. Wieser: Gesetz der Macht).

Для українського читача є дуже важним те, що сучасна соціольогія все більше починає уважати націю основним рухівником суспільного розвитку (див В. Старосольський: „Теорія нації"). Правильно рolю відограють державні нації, але через те саме поносяться нації стихійно, а також свідомо, якраз і намагаються здобути собі державну суверенність (див Ів. Бочковський: „Національна справа").

(Конець буде)

НЕ ЗАБУВАЙТЕ ЗА СИРОТИНЕЦЬ-ЗАХИСТ У. Н. СОЮЗА.

З українського життя в Америці.

ДІТРОЙТ, МИШИГЕН.

Ювилей Української Народної Школи.

Українська Школа святкувала дня 25. мая свій ювилей. Комітет школи запросив на ню всі організації в Дітройті і Гамтрамку, однак тілько товариство, що має 94-ий У. Н. Союза, прийшло походом з хоругвями до города. Аж серед вулиць, коли шкільна дітвора вийшла з піснею на уліцях устріти товариство.

Була гарна погода. Ювилей вийшов добре. Однак мушу признати, що наш загал ще байдужний до таких ювилеїв.

Свято отворив гр. В. Седляр і представив перебіг свята. Напередї дітвора Української Народної Школи під управою своєї вчителя І. Кривого відспівала пісню: „О Україно", „Не дайміть ворог нас" і „Ой, під гаєм" за що публика нагородила її оплесками.

Гр. В. Седляр, представляючи бесідників, сказав пару слів про Українську Народну Школу перейшла тяжкі часи, коли вона переживала великі труднощі. Рідні виродки робили до родичів українських дітий, щоби школа впала. Од- так таки такими словами:

До вас, батьки трудящі і матері Вкраїни,
Належить невмируща надія честь і слава.
То ви свій рід спасли від смерти і руїни,
Як вас гнетла віками ворожа навала.
Ви ті неутомимі завзяті піонірі,
Що мовчки засівали народні загони,
В трудах важких, надмірних, не було в вас знеміри,
Ні впину, відпочинку, жаху, перепони.
І не в добрі-роскошах, не в шатах, ні не в палатах, —
В кормі, в ворожих путах, сімя ваша зростала:
Зате повстане в блеску могуча і богата.
І стане перед світом, як пишна горда пава,
Бо днесь, де Сян, Дон, Дністер, де Чорне море грає,
Де гір Карпат і Кавказу верхи до зір синіють,
І скрізь по всіх чужинах, де луч лиш сонця сяє,
Засівів ваших рідні загони зеленіють.
Бо де одно лиш слово з грудей українських лине,
Це ваш звук слів козацьких, Землиці Пресвятої,
Це звук старої слави і гордости Вкраїни,
Це відблиск дорогої ожиданої волі.
І деб лукава доля не кинула вас жити,
Най цвітом українським пишається ваша нива!
Ховайте-ж скарб свій цінний, дітий, козацькі квіти!
У них бо України будучина щаслива!

Вірш виготовив автор спеціяльно на ювилей Української Народної Школи в Норт Дітройті. І. Котляревського під управою пана Стисловського відспівано вязанки пісень. Потім гр. В. Седляр закрив концерт та прогосив, що забаву буде вістися до пізної ночи.

Другим бесідником був д-р І. Ейнь з Анн Арбор. Він говорив на тему українських шкіл в Америці. Третим бесідником був місцевий лікар д-р Кібзей. Він закликав до жертвености на школу. Він самий перший управою свого учителя та що початок жертвою. За ним сим загал був так одушевлений, можили жертву товариства й ний, що поспішили з датками загал.

Закінчив свято хор тов. ім. І. Котляревського під управою пана Стисловського відспівано вязанки пісень. Потім гр. В. Седляр закрив концерт та прогосив, що забаву буде вістися до пізної ночи.

Додам ще, що пічас пікніку дітвора Укр. Н. Школи виступила з сіточними вправами під управою свого учителя та що початок жертвою. За ним сим загал був так одушевлений, можили жертву товариства й ний, що поспішили з датками на школу.

П. І. А.

ПОЗІР! НЮ БРОНСВІК, Н. ДЖ., І ОКОЛИЦЯ! ПОЗІР!
ЗАХОДОМ МІСЦЕВОЇ УКРАЇНСЬКОЇ ГРОМАДИ
відбудеться
В НЕДІЛЮ, ДНЯ 22-ГО ЧЕРВНЯ (JUNE) 1930 РОКУ
ВЕЛИЧАВЕ НАРОДНЕ СВЯТО
З ПРИВОДУ ПОСВЯЧЕННЯ ПРАПОРА ТОВ. ІМ. Т. ШЕВЧЕНКА.
ПОСВЯЧЕННЯ ВІДБУДЕТЬСЯ ПО УКРАЇНСЬКІЙ СЛУЖБІ БОЖІЙ,
В ГРЕЦЬКІЙ ЦЕРКВІ,
5 RIVER ROAD ПРИ HIGHLAND PARK, NEW BRUNSWICK, N. J.
ПОЧАТОК О ГОДИНІ 11.30 ПЕРЕД ПОЛУДНЕМ.
По посвяченню буде зарядження Похіз до галі при 53 New Street на стильну гостину (Reception), пічас якої будуть виголошені місцевими і позаміснями бесідниками пригадні промови.
Буде співати Український Хор з Perth Amboy, N. J., під проводом учителя Йосифа Букати.
На те НАРОДНЕ СВЯТО запрошує сердечно братства, товариства і усе наше громадянство 130,41-2
КОМІТЕТ: Теодор Юрків, Юлян Луців, Олекса Гаделюк, 30 Throop Ave., New Brunswick, N. J.

ПОВІДОМЛЕННЯ.
ПІВРІЧНІ ЗБОРИ
УКРАЇНСЬКОЇ РОБ. ТОРГ. СПІЛКИ В НЮАРКУ, Н. ДЖ.
відбудуться
В СУБОТУ, ДНЯ 21-ГО ЧЕРВНЯ (JUNE) 1930 РОКУ
В 7-мій ГОД. ВЕЧЕРОМ, У ВЛАСНІМ ДОМІ ПРИ 59 BEACON STREET.
Проситься всіх Членків зійтись і порадитись над добром Спілки.
ЗАРЯД СПІЛКИ.
УВАГА! НЮАРК, Н. ДЖ., І ОКОЛИЦЯ! УВАГА!
ЗАХОДОМ УКР. ТОРГ. СПІЛКИ В НЮАРКУ, Н. ДЖ.
влаштовується
ВЕЛИКИЙ ПІКНІК
В НЕДІЛЮ, ДНЯ 22-ГО ЧЕРВНЯ (JUNE) 1930 РОКУ
В САДУ В. ТИМЧИШИНА В UNION, N. J.
Почат. в год. 11-ій рано. — Вступ на пікнік тілько 35 цнт.
Проситься всіх Шеровці і всіх Громадян не оминути сего пікніку. Приходіть з дітьми і знакомими, де разом як одна родина забавимося на свіжім воздусі і потанцюємо при добрій оркестрі. — КОМІТЕТ. 141-2
ДОРОГОВКАЗ: Брати Спрінфілд Елею Джіпней і вийсти в Ірвінгтон Сентер. Там зміняти на Юніон Векс Еов Джінней і іхати до Борнет Елеј. Тут вийсти і йти через вулицю просто в сад.

ВІЛКС БЕРІ, ПА.

Горнімся до ситизенської Ліги.

В повіті Луцерн живе яких 10,000 Українців, з яких найменше 25% є вже американськими горожанами. Тому розумно поступили ті ініціятори, що взялися до переведення організації тутешніх горожан українського роду, щоби створити з них політичну силу.

На перші збори прийшло велике число робітничих делегатів, були священики, адвокати і лікарі. Вибрано уряд, який складався з 30 членів і була вся надія, що нова організація знайде загальну симпатію і поперте.

Але на ділі справа не йде так легко, як того можна було надіятися. А все те через нашу власну байдужність. Загал ще досі не розуміє завдань Ліги, але ті, що не розуміють, не хочуть навіть завдати собі труду, щоби прийти на збори й послухати пояснень.

Уряд Ліги береться тепер будувати величавий Український Народний Дім для горожан повіту Лузерн. Буде це велика памятка, з якої буде велика користь, бо цей дім стане осередком народнього життя для Українців повіту Лузерн.

Дня 29 червня буде влаштований з рамени Ліги Український День в парку Сен Сусі. Там будуть виголошені ріжні промови, з яких кождий Українець буде міг довідатися богато інтересного про розбудову нашого народнього життя в нашій околиці. Половина доходу Українського Дня буде призначена на будову Народнього Дому, а друга на допомогу політичним визням.

З огляду на таку гарну ціль повинні всі Українці з повіту поперти ту справу щиро з усеї душі.

Йосиф Катулька.

ЯК МИ ПОМАГАЄМО РІДНОМУ КРАЄВІ.

ФИЛАДЕЛФІЯ, ПА.

На Народний Дім у Ролеві.

В нашім селі Ролеві, повіту Дрогобич, вже докінчують будову гарного Українського Народного Дому, який коштуватиме $1.500. Великий будинок має доволі місця на вистави, народні збори, кооперативу, молочарню, читальню і школу.

Ще 8. листопада відбулося посвячення, на яке прибули селяни з усіх -дооколичних сіл, а по посвяченню було віче, на якім промовляли адвокати, священики й наші селянські делегати.

Робота йде там далі вперед і нам треба з того радіти й далі їм помагати у добрім ділі. З Честер і Филадельфі вислано на будову дому $210

На докінчення будови зложили:

З Честер. Па.

По $2: С. Міштурак, Н. Рубаш; по $1: Т. Каспер, В. Бебяк, С. Пастернак, д-р Клодницький, В. Левуш, Т. Романів, І. Гачак, П. Мороз, В. Волянський, Н. Проць, С. Ортинський, Д. Рой; по 50 ц.: А. Левіщак, О. Макуш; П. Звіжанський 25 ц.

А далі:

М. Парашак $5; І. Ватраль $3; по $2: І. Паньків, Н. Добромільський, Г. Хрунь, М. Навшевич, П. Мелько; по $1: М. Дармограй, П. Владика, В. Маліновський, М. Нечепур, І. Чечула, М. Гриньків, С. Хома, І. Крамар, М. Бабій, Н. Іваненко, М. Кончак, М. Шикула, І. Чапкайло, М. Мазур, Б. Нечепур, М. Даців, Т. Онишко, А. Поганчин, І. Вовк, Ф. Мочура, М. Головатий; по 50 ц.: М. Бойко, М. Миц, Т. Болєвіська; Н. Н. 25 ц.

Іван Ватраль,
Н. Паньків,
Н. Добромільський,
Г. Хрунь.

— Що дав накладник тобі за збірку твоїх поезій?

— Двацять долярів.

— Що?! Двацять долярів!? Цеж образа!

— Я сховав образу у кишеню!

В БЕЗКОНЕЧНІЙ ЧЕРЗІ.

Четвертий день розправи. Зізнання обв. Махницького.

Володимир Махницький, літ 28, родом зі Знесіння, скінчив 5 клясс нарг школи і є машинових механіком. Служив у польській армії при 56 п. п. Тепер є обвинуваченй за державну зраду, а зокрема за переховування у себе зброї.

На запит предс. каже, що **до УВО не належав.** Був тільки членом знесінського „Лугу". Про УВО чув і читав про її процеси в газетах, але до чого та організація зпрагає, докладно не знав.

На дальший запит предс. оповідає, що на прохання Кирилюка дав у себе приміщення студентові, який представився як Урбанський. (На поліції казали обв-ому, що той Урбанський — це „краєвий командант УВО"). По трох днях той Урбанський випровадився, але по якімсь часі прийшов до обв-ого разом з якоюсь панною і приніс йому до переховання пакет, який та панна мала пізніше собі забрати. Після того на другий день таж панна принесла до обв-ого ще один пакет, а на третій день вечором ще й течку і пудельо, обіцюючи те все небавком забрати. По трох днях вона знова прийшла і сказала, що прийде якийсь пан і все те забере. Обв. подивився тоді до течки і побачив у ній револьвер, а в пуделку дві гранати. Того, він настрашився і заніс усе те до стодоли та сховав у сіні. Десь по тижневі та панна прийшла до обв. з Бідою і сказала, що він забере ті річи. Обв. просив Біду зробити це якнайскорше, одначе він не показувався з місяць. Щойно десь у серпні прийшов до обв-ого Біда і приніс з собою ще один пакунок. За кілька днів (19. VIII.) була в обв-ого ревізія, але тоді у нього нічого не знайдено. Зараз потім обв. звернувся до Біди і просив, щоби він негайно забрав усі ті річи. Біда дійсно забрав ті річи і заніс їх до Кирилюка. В обв-ого лишилася ще тільки течка.

Около 24. серпня стрінув обв. знову Біду (на дорозі), який казав собі видати течку. Обв. від того відмовився, бо тоді не мав часу. Біда казав передати пуделко з течки до Наорлевича, а що обв-ому до Наорлевича далеко, то він просив Вацика занести це пуделко, бо йому було до Наорлевича ближче. Вацик це й зробив. Ту течку, що в обв-го ще лишилася, віддав він поліції при ревізії, що відбулась у нього вже після вибуху на „Сх. Т".

На дальші запити каже, що у слідстві перед слідч. суддею зізнав інакше і казав, що належить до УВО, бо поліція грозила йому, що не сміє нічого зміняти. Перед сл. суддею обв. признався, що до УВО зверубував його Терещук, а присягу відібрав Кирилюк, одначе тепер те все відкликує. Таксамо не знає нічого про якийсь плян Знесіння, який йому підсунула поліція.

На запит предс. обв. потверджує, що обв. Біда сказав на пуделка, що це „ракета на імєнини Пілсудського". Про вибух у перехованій на голівриці і в „Сх. Т." обв. нічого не знав, таксамо про пляновний замах на поліц. Огродніка і кол. Федушішина.

На дальші запити предс. обв. оповідає, як його на поліції било. Било його так, що він оглух на вухо. Обв. били 16. вересня і тоді він дістав 4 рази в лице. При тому його називано останніми словами і грожено: „І вмерти не вмреш — і жити не будеш!" Після того обв. потакував уже на все те, чого хотіла поліція і що вона диктувала.

Прок. питає на обставину, чи та панна, передаючи обв-ому пакети, казала, щоби уважати, щоб вони не впали, що він потверджує. Обв. питав її, чи не лішше їх закопати в землі, на що вона сказала, що це безпільне.

На запит радн. Слезановського, чому обв. побачивши, що має у себе якісь небезпечні матеріяли, не повідомив про це поліції, відповідає обв., що будоб з ним те саме, що сталось; його булиб арештували, били і т. д., аби ще щось більше видобути.

Радн. Слез.: В то нікто вам не повірить!

На запит д-ра Шухевича каже обв., що він не мав просто виходу до поліції не міг звертатися, бо будоб з ним те саме, що є нині, а до тих осіб, що йому принесли річи до переховання, він звертався і просив їх забрати їх, а вони все обіцяли, але по ті річи не приходили.

Зізнання обв. Кирилюка.

Йосиф Кирилюк, літ 25, женатий, лісничий, родом зі Знесіння, як його батько, почтовий підурядник, має власний дім. На запит предс. оповідає, що скінчив 6 клясс української гімн. при вул. Рутовського, після чого відбував практику в митрополичих лісах у Крилосі під Галичем. Зложивши іспит на лісничого, оженився і мешкаючи у своїх тестів, чекав на посаду. Тесть об-ого є стрієм обв-ого Наорлевича.

Признається, що належав до УВО (від травня або червня 1929 року), до якої звербував його обв. Крушельницький. Він і пояснив обв. цілі організації і сказав, що в УВО є дві групи: культурно-освітня і теористично-саботажова. З обв-их належав до тої самої трійки Крушельницький і Терещук.

Обв. належав до першої групи і мав працювати на Знесінні. Присягнув на револьвер в домі Крушельницького (Пісковa 16) разом з Терещуком, Наорлевича тоді не було. Змісту присяги не пригадує собі, бо від тоді минуло багато часу. „Сурму" читав, але змісту прочитаного не пригадує собі також.

З черги оповідає, як один пан б-прийшов до нього (про це попередив його Крушельницький) і казав прийти на вул. Пекарську. Коли обв. прийшов, застав там Біду з Гуртака, які питали його про ревізію в Махницького. Вони просили його переняти дещо від Махницького, але обв. відмовився. За якийсь час прийшов до обв-ого Біда, з яким він пішов до Махницького. Це було около год. 10 веч. Від Махницького вони забрали пакунок і перенесли до обв-ого, тільки Біда взяв собі з нього один пакет. За кілька днів обв. просив Наорлевича, щоби він заніс те пуделко до Акад. Дому, І. поверх, II. двері праворуч, що той і зробив.

Про те, що Терещук і Вацик ходили на „Сх. Торги", обв. довідався аж у слідстві. Ніяка панна до обв-ого у справах організації не приходила. До УВО не звербувала його п-на Шушкевичівна і не казала йому, як безробітному, що як вступить до УВО, то вже буде мати посаду. У слідстві сказав так, бо його страшно били, а він боявся, аби його ще більше не били. На запит предс., чому обв. обтяжив так страшно п-ну Шушкевичівну, яка тільки через нього сидить уже 9 місяців і відповідає тут за державну зраду, обв. каже, що сподівався, що її як жінку поліція бити не буде.

Дальше обв. заперечує, що він заприсягав Вацика або Махницького. На сходини та виклади обв. на Кайзервальд не ходив, був тільки раз з Крушельницьким, з яким читав „Сурму".

З замахом на „Сх. Т." нічого спільного не мав, таксамо не чув нічого про пляновний напад на ком. Федушішина.

Описав на запит предс. оповідає, як його били на поліції і як він під терором зложив свої зізнання, якими обтяжив себе і товаришів.

На запит прокуратора, чому так обтяжив п-ну Шушкевичівну, хоч у кругах УВО загально переконаді про те, що поліція не тільки била, але й убила жінку, бл. п. Барсарабову, отже таксамо могла зробити і з п-ною Шушкевичівною, — обв. каже, що він надіявся, що поліція жінки бити не буде. Зрештою поліція все йому казала і він під її диктатом зізнавав.

На дальший запит прок. обв. оповідає, що вже в 1923 р. він був арештований у звязку з демонстрацією перед св. Юром (тоді був у Львові папський нунцій), коли то він читав там одну летючку. Прок. каже, що обв. був тоді арештований за підбурюючу промову і був суджений в цій-же сали, але суд присяглих його увільнив. При цій нагоді прок. пригадує, що в батька обв-ого переховувався якийсь час Дзиковський, що був пізніше обвинуваченй в убивстві Тедвтдохліба, а недавно розстріляний в СРСР. Обвинувачений це заперечує, на що прокуратор каже, що його батько мав з цього приводу доходження.

В дальшому прок. цитує зізнання обв-ого перед сл. суддею і каже, що з усіх обвинувачених він найбільше хитався, бо кілька разів признався, а потім відкликував усе це на те, щоби за кілька днів знову до всього признатися.

Обор. д-р Шухевич просить стверднти, що обв. зізнав тоді, що його звербував до УВО Терещук, другим разом, що Крушельницький, а третім разом, що Шушкевичівна. Представляє це. При кінці прок. питає ще обв. Біду, чи він казав до Кирилюка: Прийдіть, бо буде робота на „Сх. Т."!

Обв. Біда: Можливо, що щось подібного я сказав.

На запит д-ра Гайкевича обв. Кирилюк стверджує, що після зложення зізнань перед сл. суддею в поліц. будинку він дальше сидів у поліц. слідстві, а не в судовім. На дальший запит оповідає, що він всюди шукав за посадою лісничого, але не міг її дістати ніде тільки тому, що був греко-католиком. Якби був римо-католиком, був би посаду дістав легко.

Зізнання обв. Шушкевичівної.

Під видиме зацікавлення всіх присутніх входить на салю перша з обвинуваченх дівчат, молоденька і пристійна студентка львівського університету, Стефанія Шушкевичівна. Обвинувачена має 21 літ, є студ. III. р. фільос. (відділ матем.-природн.). Батько її емер. залізничник і З брати є Поляками, сестра — Українкою.

До УВО не належала, але про неї знає з газет, а зокрема з „Сурми", яку читала і після прочитання ницила.

З обв. знала найбільше Кирилюка, який є мужем її товаришки. На феріях 1929 року (від 4—18 липня) була на пласт. прогульці в Карпатах а опісля у пласт. таборі на Соколі. Ніякої карти Знесіння не рисувала (на карті тій мали бути означені ріжні державні будинки і всі мешканці УВО, або участники нападу на поліц. агента Огродніка і кол. Федушішина знали, до кого в разі потреби сховатися). Обвинувачена, як секретарка кружка „Союзу Українок", запросила разом з одною товаришкою Крушельницького на дирігента хору до Знесіння.

На дальші запити обв-на оповідає, кого з підсудних знає, а кого ні. Про замах на „Сх. Т." нічого не знала, таксамо про пляновний замах на ком. Федушішина. Від початку дотепер обв-на до нічого не призналася.

На запит прок. каже, що на „Сх. Т." не була ні сама, ні з якоюсь панею і ніякого відношення до замахів не мала.

Обор. д-р Шухевич просить стверднти з протоколу, зложеного обв. Махницьким дня 14 X. 1929, що він зізнав, що на тій карті Знесіння мали бути означені доми, в яких мешкають Українці, а не членів УВО.

На цьому закінчено переслухання обв. Шушкевичівної, яка своїми зізнаннями зробила доволі корисне вражіння.

(„Діло").

ЗАХОДОМ УКР. ШКОЛИ ПРИ 106 ВУЛИЦІ В НЮ ЙОРЦУ, Н. Й.
устроюється
ВЕЛИЧАВИЙ ПІКНІК
(GRAND PICNIC)
В НЕДІЛЮ, ДНЯ 22-ГО ЧЕРВНЯ (JUNE) 1930 РОКУ
В BOHEMIAN PARK & HALL, 29-19 WOOLSEY & 2nd AVE., ASTORIA, L. I.
Початок в годині 10-тій рано. Вступ 50 центів.
Дорогі Українці! Вам звісно, що українська школа при 106 вулиці від довших літ достепенно розвивається, як числом учеників так і в науці. При нашій школі в кождім році щось організуємо, щоби дітям додати охоту ходити до школи, примірок: пластуни, дівочий хор, а в сім році поповили перший курс вам звісних Українських Танків. Одним словом сказати, школа розвивається, о скільки фінанси позволяють. В тій то ціли, як що року так і сього, наша школа устроює пікнік, на котрий запрошуємо усіх сідомих Українців, котрі розуміють ціль української школи. Не просимо як на забаву, але запрошуємо вас як щирих Українців прийти та підержати нашу школу матеріяльно. Витаємо Вас на Пікніку.
Дороговказ: From New York East Side: Take 2nd Ave. „L" to 57th St. St., change to Astoria. From West Side: All Subways to Grand Central, change to Astoria. From Brooklyn: All B, M, N, T trains to Queens Plaza, change to Astoria. Get off at Hoyt-Ave. Station. Park 3 Blocks up. — Fare 5 cts. only.

ВІКНО до УСПІХУ

Досліди і Відкриття

Цими днями має прибути до Ню Йорку адмірал Ричард Е. Бирд з експедиції до Антарктики з двома кораблями. Запанували ту почестей від цілої нації, він піде відпочивати кілька місяців в умовинах приватного життя. Він є одним з людей, якими славиться Америка, бо він розважний, плянує докладно наперед і точно виконує свої пляни.

Підготовка є тайною успішних досягнень. Чи у

Дослідник Бирд

великих чи малих справах, в громадськім чи приватнім життю, завжди треба готовитись і передбачувати. Ощадність є підготовкою в приватнім життю людини. Вона запобігає труднощам і подає забезпечення в потребі. Щадниче Конто в Менюфекчюрерс Трост Компанії, вчасно заснованє, постійно збільшуване, дає запоруку успіху в усіх ваших дослідах і плянах особистого полішення.

Правно-уповажнений і агент

Коли плянуєте довший відпочинок або виїжджаєте закордон, Менюфекчюрерс Трост Компанія радо стане вашим правно-уповажненим і агентом в справі таких трансакцій, які припоручите їй. Цею обслугою часто користуються Клієнти, що здобули закордон або їздять недуги чи якої іншої причини не можуть займатися своїм бізнесом.

УСТАНОВА ПРИ ГРЕНД СТ.

376 GRAND ST.

Пересилка Грошей Закордон

Банкова установа Менюфекчюрерс Трост Компанії у вашім сусідстві є вповні приспособлена для пересилки грошей в усі сторони світу—швидко, безпечно й дешево.

А всесвітні звязки цієї великої інституції є для у-житку її депозиторів у кожній галузі закордонного бізнесу й виміни.

Майно: $500,000,000.00
Клієнтів: поверх 400,000
Банкових установ: 45
Член Федерального Резервового Банку.

Вам буде відай найлішше до одної сьвіжої установи:
55 Ewen Ст. ріг 4 вул.
376 Гренд Ст., коло Норфолк
111 Ессекс Ст., коло Дівісіон
53 Брук Ст., ріг Бівер Ст.
1514 Перша Евню ріг 79 вул.
190 Бавері, на розі Спрінг Ст.
2035 Третя Евню, ріг 155 вул.
2487 Гренд Конкурс

Manufacturers Trust Company

СТОВ. ПРИЛ.

НОВИНА! ТРОЙ, КОГУС, ВОТЕРВЛІТ І АМСТЕРДАМ! НОВИНА!

ПЕРШИЙ РАЗ ВІДБУДЕТЬСЯ

ВЕЛИКИЙ ПОПИС

учнів шкіл Укр. Нац. Танків
ВАСИЛЯ АВРАМЕНКА

В СУБОТУ, 21 ЧЕРВНЯ 1930 Р.
(SATURDAY, JUNE 21, 1930)
В САЛІ TROY MUSIC HALL,
SECOND & STATE ST., TROY, N. Y.

Сам артист В. АВРАМЕНКО відтанцює історичний танок „ЗАЛІЗНЯК".

В ПРОГРАМУ ВХОДЯТЬ
рідні національні і історичні танки з всьої Соборної України.

Початок в годині 8.15 вечер.
Білєти по: $1.50, $1.25, $1.00, 75 ц. і 50 ц.

УКРАЇНЦІ!

Приходіть численно, пошануйте українське мистецтво й тих, що коло нього працюють над його піднесенням. Докажіть своїм приходом, що вмієте цінити все, що нам рідне й дороге не лише перед нами самими, але й перед чужинцями. Такі виступи бувають тільки часами, тож нехай не будуть без вашої участи. 141-2

ХОРІ МУШИНИ І ЖЕНЩИНИ.

ВСІ ХРОНІЧНІ НЕДОМАГАННЯ ЛІЧУ

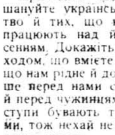

Кровій, Шкірні і Нервові Хвороби, Загальне Ослаблення. Умову дешеслю, Завороти, Жолудкові недомагання, Кишкові хвороби, Біль Голови, Невралгію, Побільшені Залози, ВСІ Хронічні Шкалубяния, Легких, Бронкітіс, Нисові і Горлані хороби, Ревматизм, Сипятика і Лумбаго. Мушини і женщини шасливо лічені новою удосконаленою методою. Мій особистий догляд чер з цій час курації. Моїй ціни приступні.

Екзамінація крови, хімічні тести, X-Рейс.

БЕЗПЛАТНІ ОГЛЯДИНИ І ПОРАДИ

ГОВОРИТЬ ПО УКРАЇНСЬКИ.

СПЕЦІЯЛІСТ **DR. ZINS** ВІД 25 ЛІТ.

110 EAST 16th STREET, NEW YORK CITY.

межи 4-тою Евнею і Irving Pl.

ГОДИНИ: від 9-тої рано до 8-мої вечер; в неділі від 9-тої рано до 4-тої вод.

ВПРОСТ

BALTIC AMERICA LINE

BALTIC AMERICA ЛІНІЯ Є ОДИНОКА

ПРОСТА ЛІНІЯ МІЖ ДАНЦІГОМ І АМЕРИКОЮ

яка оперує найбільшими, найпоспішнійшими і найвигіднійшими кораблями межи НЮ ЙОРКОМ і ДАНЦІГОМ.

Поспішні і вигідні получення залізничі можна дістати в ДАНЦІГУ ДО МІСЦЯ ПРИЗНАЧЕННЯ.

Ціни як найнижчі. Знаменитий харч і обслуга. Оркестра, рухомі образки, ігри і всякого рода иниі інтересні забави.

Українці навчаться з власного досвіду, що оплачується їхати до Рідного Краю нашою ПРЯСТОЮ ЛІНІЄЮ без пересідання. Перепровадженнем і переношенем багажу, умучуючим подорожуванням залізничим і мадимн кораблями, те все оминете, коли подорожуєте нашою Лінією.

АМЕРИКАНСЬКІ ДОЛЯРИ ДО СОВІТСЬКОГО СОЮЗА

каблем або почтою.

Скора і точна ПЕРЕСИЛКА американських долярів до всіх частей Совітської Республики

ГАРАНТОВАНА

ДОМАГАЙТЕСЯ всегда ПЕРЕСИЛКИ ЧЕРЕЗ БАЛТІЙСЬКО-АМЕРИКАНСЬКУ ЛІНІЮ

коли шлете гроші.

Голосіться до місценых агентів або

BALTIC AMERICA LINE

8-10 BRIDGE STREET, NEW YORK, N. Y.

Другі офіси в Pittsburgh, Chicago, San Francisco, Seattle і головніших містах Канади.

ХТО ЦІКАВИТЬСЯ УКРАЇНСЬКОЮ КНИЖКОЮ

той мусить мати у себе наш катальог.

Наша книгарня, одинока укр. центральна книгарня за кордоном, видала

ПЕРШИЙ ПОВНИЙ ІЛЮСТР. КАТАЛЬОГ УКРАЇНСЬКИХ КНИЖОК

У ньому подані усі українські книжки, мапи, ноти, картинки, портрети, листівки і відзнаки, які є на книжковому ринкові західних укр. земель, Великої України і на еміграції. Катальог має 12 аркушів друку, великого формату і обіймає 3822 назов книжок з кождої ділянки людського знання, катальог став підручною книжкою кождого свідомого Українця. Висилаємо тільки тим, хто купує у нас книжки. Адресуйте:

Тепер не треба уже звертатися за кождою книжкою до поодиноких видавців, бо наша центральна книгарня має усі книжки на складі. Наш катальог є підручною книжкою кождого освіченого України.

UKRAINISCHE BUCHHANDLUNG THEODOR SAWULA,
WIEN I, RIEMERG 2, AUSTRIA.

ПОМАГАЛО 200 ЛІТ

Gold Medal Haarlem

Поверх два сто літня Oil - вважалася помаганя Нирок, Пенний Медичний Посгуп вділав Нові і Уліщені Gold Medal Haarlem Oil Капсулки такими, що їх легко і приємно брати. На болі голови, кривої, втому, безсонність, внутрішні болі, гостець, болі в суставах і другі подібні недомагання беріть Нові і Уліщені Gold Medal Haarlem Oil Капсулки. Зачніть брати їх зараз. До набутя в кожній аптиці по 35 ц., 75 ц., $1.50. Беріть лиш правдиві. Дивіться за назвою "Gold Medal" на запечатаній пудлку і не приймайте ніяких імітацій.

NEW AND IMPROVED GOLD MEDAL HAARLEM OIL CAPSULES

ПОСВЯЧЕНЄ ДОМІВКУ ШКІЛ РІДНОЇ ШКОЛИ В ДРОГОБИЧ.

Зусиллями й завдяки видатній жертвенности українських громадян Дрогобича, його повіту й Америки та при допомозі Громади Мразниця, яка пожертвувала 12,000 амер. долярів, Товариства бруттовців „Підойма" в' Дрогобичі (8,000 амер. дол.) і Християнської Громади в Бориславі (3,000 ам. дол.), вдалося нам здвигнути ту величаву домівку, коштом — досі — біля 350,000 злотих. До домівки перенеслася вже в вересні 1929 р. українська гімназія Рідної Школи і користується 9 шкільними салями, салями на кабінети, робітні, канцелярії і рухановою салею. Більшу, труднійшу часть великого діла завершено, до остаточного викінчення будинку і всіх саль потрібно ще біля 150,000 зл. Потрібно тільки останнього, невеликого напруження, а стане будинок, який увесь буде виданий під рідні школи для дітей українського Народу, а яким він сам правдиво зможе повеличатися.

Тому звертаємося до всіх українських Громадян, яким лежить на серці Рідна Школа і її великі національно-культурні завдання: **Дайте нам Вашу моральну і матеріяльну піддержку при завершенню нашого скромного діла, яке, хай стане цеголкою величаві Будівлі, що її ставить український Народ на Своїх Землях!**

ЗА КОМІТЕТ БУДОВИ:
Д-р **Володимир Ільницький**
в. р., голова.

Д-р **Роман Савойка** в. р.
секретар.

ЗА КОМІТЕТ ПОСВЯЧЕННЯ:
о. **Йосиф Заячківський, ЧСВВ,**
в. р., ігумен.

ЗА КРУЖОК РІДНОЇ ШКОЛИ:
Д-р **Віктор Пацлавський,** в. р.,
голова.

Д-р **Володимир Скибінський,**
в. р., секретар.

ЗА КООПЕРАТИВУ „УКРАЇНСЬКА ШКОЛА":
Д-р **Володимир Чапельський,**
в. р.,
Степан Сасик, в. р.,
члени Дирекції.

ЗА ДИРЕКЦІЮ ГІМНАЗІЇ
Р. Ш.:
Володимир Кузьмович, в. р.,
директор.

ПОЗІР! ВІЛЯМСТАВН., Н. ДЖ.!

УКРАЇНСЬКА ГР.-КАТОЛ.
ПАРОХІЯ СВ. ПЕТРА І ПАВЛА

— устроює —

ВЕЛИЧАВИЙ ПІКНІК

В СУБОТУ, 21 ЧЕРВНЯ 1930 Р.

ПРИ ДОРОЗІ БЛЯК ГОРС ПАЙК,

НА ФАРМІ ІВ. СТЕФАНЮКА, одна миля з Вілямстави.

Початок в годині 7-ій вечером.

Запрошуються всіх Громадян місцевих і з Філядельфії, Камден, Мілвіл, Вудбайн і Вінздов. За добру забаву ручить

141 Комітет.

PROBAK
DOUBLE-EDGE BLADES
THE BEST SHAVE YOU EVER HAD ..OR YOUR MONEY BACK
50 c. for 5
$1 for 10
Sample Blade 10 c.
If your DEALER cannot supply you, write direct
PROBAK CORPORATION
626 FIRST AVENUE NEW YORK

НЕМА ТО ЯК НАШІ РЕКОРДИ!

ГОЛОС І МЕЛЬОДІЯ ЗА СЕРЦЕ ХАПАЄ.

Як чоловік заграє гарну рекорду, то про клопіт забуває. Спеціяльно ті нові рекорди, от рекорди. Подаємо понище спис найгарніших Рекордів

КОЛЮМБІЯ

Columbia

27233 Козацька Шумка: Ох ти моя джжобо люба
27232 Соколом стріляють. Ой не шуми дуже. — Хор
27231 Вєлікій з Санцького повіту.
27228 Богацькє Весілля, часть 1-ша і 2-га.
27227 Скалацька і Тернопільська полемийка.
27226 Дарования і Дожинчения Виколодетин.
27216 Богацькі Виколодетинін Писланці.
27214 Богацькі Заручини. Змовини.
27204 Змовини, часть 1-ша і 2-га.
27206 Український мамі. Весела Тереска.

Всі повищі рекорди вибрані і найгарніші. Радимо всім їх мати. Пришліть доляра з замовленням і рекорди дістанете до хати, а тоді заплатите решту в сумі $6.50.

ВИБРАНІ ЛЕМКІВСЬКІ РЕКОРДИ:

27225 Хловці Голутяки, полька. По під лїс зелений.
27209 Заспівай, Іванцю. Десь був Яничку.
27202 Як мі, на Подїлю, так мі на Завісло.
27198 Тобєць нашого Івана. Полька од терника до терника.
27191 Зелена подзна. Широкий містечок.
27190 Кицька гембу дає. Марина ся сміє
27189 Музика в корчмі. Де ти був Яничку
27186 Лемківська трієска. Лемківський Мадяр.
27185 Горіла сосна. Зато ми ся дівча сподобало.
27182 Червена руха, жовтий цвіт. На подїлю білий камінь.

Всі рекорди з пересилкою за $7.50. Як Ви маєте такі рекорди, то купіть для свого знакомого, або зашліть до краю. Ми перешлемо Вам рекорди на наш кошт.

ЕВГЕН ЖУКОВСЬКИЙ, баріton.
27099" (Диктом—Дактой (Майкові троблі
27101F (Розвід (Забудьковатий
27105F (Тзда на Європлині (Пісня Невольника
27090F (Молотник (Змарнів я
27072F (Не женися сину (Старість не радість
27076F (Ой мати-мати, Москаль в хаті (Ой піду я, піду, лугом
27086F (Ой не шуми дуже (Чорні очи як терен
27124F (Шпорт американський (Історія з пирогами
27134F (Салбість (Такий то штоф
27111F (Лихо (Пів правди
27065F (Борщик з грибами (Забрали, забрали
27083F (Зродинця (Що грубе то добре
27082F (Лист з краю (Волохитка
27057F (Соколи, Соколи?
27074F (Там на горі крута вежа (Ой вдси гора
27059F (Козл Дереза (Велика память

Е. ЖУКОВСЬКИЙ І СОНЯ ЖУКОВСЬКА, з акомп. оркестра.
27222F (Умений на забаві (Троблі з кажорчами
27223F (Відпуст (Фамілійні троблі

Е. ЖУКОВСЬКИЙ І НАША РОЗА КРАСНОВСЬКА.
27188F (Жінка (Бувай здорова
27184F (Лобода (Пристрт
27183F (Презент з Европи (Ілан Фрейтер Е. Жуковський, баріton
27174F (Толока (Зводини
27170F (Фокусний чоловік, ч. 1 і 2
27168F (Старости, часть 1 і 2
27149F (Вдовиця (Старий, як малий

УКР. ОРХЕСТРА П. ГУМЕНЮКА, співає наша Роза Красновська.
27221F (Ваш убійник (Просьба жінки до чоловіка

МУЗИКА ДО ТАНЦЮ.
УКР. ОРХЕСТРА П. ГУМЕНЮКА.
27187F (Метелиця-сніговиця, танець (Козак Завидів, танець
27178F (Танець по шлюбі (Полька для всіх
27164F (Заворожець полька (Танець на вигоні
27106F (Ой, дівчино, дівчинонько (Ходю гаю походаю
27049F (Бим-бам, полька (Від кутика до кутика, полька
27050F (Ой, вишеньки, черешеньки, (коломийка (Гоп, Марку, покинь сварку, (козак
27054F (Рах-цях-цях, полька (Гамай Кицю, полька
27071F (Чушука, танець (Чабан, танець
27093F (Забава в столові, часть 1 і 2
27055F (Заручини (Вишколистини

СКРИПКОВІ СОЛІ П. ГУМЕНЮКА, баріton Е. Жуковський, сопран Р. Красновська.
27169F (Туга за родинов (Дала Лопушинка
27159F (Весперниці, часть 1 і 2
27140F (Поправини в Америці, ч. 1 і 2
27136F (Свекруха бе і плакати не дає (Кум до кума, Е. Жуковський
27131F (Заручини в Америці, ч. 1 і 2
27078F (Гроші, ой гроші віддай (Танець під вербами
27091F (До шлюбу на відпуст (Вівчарь на оспіцуй

Хто хоче мати отсі неоцінимі скарби народної пісні, нехай сейчас присилає замовлення. Хто замовляє 10 малих, 75-центових рекордів, тому платимо почту самі, і в той спосіб продаємо рекорди таньше. Кромі сього додаємо безплатно голки до фонографу. При всяких замовленнях адресуйте

SURMA BOOK-MUSIC CO.,
103 Ave. A, New York, N. Y.

МЕЖИ 6-тою І 7-мою УЛИЦЕЮ.

DRY DOCK 3751.

Маємо нові комбіновані радіо з фонографом. Прийдіть, подивітесь. SURMA, 103 AVE. A, NEW YORK, N. Y.

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ

УКРАЇНСЬКИЙ РІМ.-КАТ. СВЯЩЕНИК обіймє душпастирську посаду. Писати на адресу: 140-1
УКР. ГР.-КАТ. СВЯЩЕНИК,
c/o Svoboda,
83 Grand St., Jersey City, N. J.

НА ПРОДАЖ бучерня і проєсорня разом з будинком, дешево добрий, ціна на приступна. Продається з причини виїзду до краю. Голоситися до:
МІСТ. MUDRY,
848 N. Ringgold St., Philadelphia, Pa.

ДО ВИНАЙМУ КІМНАТИ ДЛЯ ЛІТНИКІВ,
близько міста і стації, 50 миль від НЮ Йорку. W. WYHNANEZ, 141-2
Extra Box 38, Hightstown, N. J.

ОДНОФАМІЛІЙНИЙ ДІМ
4 кімнати, електрика і газ. До винайму або на продаж. Голоситися під число: 141-2
183 VAN WINKLE AVENUE,
JERSEY CITY, N. J.

ПРОДАЄ ДОМИ в місті НЮ ЙОРКУ і околиці Українська Фірма.
С. ФЕСОЛОВИЧА І М. КОБЗИСТОГО EXCHANGE REALTY CO.,
41 East 7th St., New York City.
Tel. Orchard 9677. 15-

Phone: Brunswick 7187.
АДВОКАТ
Б. ПЕЛЕХОВИЧ
2300 WEST CHICAGO AVE.,
CHICAGO, ILL.
Практикує у всіх судах, займається переглядженем абстрактів; виготовляє контракти купна і продажі; перепровадженє спадкових справи; подарункове старокрає, патентові і прочі справи. 191-

DR. M. SMITH
перенїс свій офіс від числа
9 LIVINGSTON PLACE,
NEW YORK CITY
pir 16th Street (ч. 318 East)
напроти нового шпиталю межи 1st Ave. і Stuyvesant Park.
Telephone: Stuyvesant 5760.

Dr. SIMON BLOOM,
Спеціяліст від ушей, носа і горла.
1530 SHERIDAN AVE., NEW YORK
Near Mt. Eden Avenue.
Години офісові: 9—11 рано.
Телефон: Dayeport 0697.
83 EAST 7th ST., NEW YORK, N. Y.
Години офісові: 1-2 попол., 6-7.30 веч.
Телефон: Orchard 2560

Dr. A. L. CEASAR
спеціяліст у всіх хоробах
ОЧИЙ, УХ, НОСА І ГОРЛА
одинок: 127 EAST 84th STREET,
10—12 межи Park і Lexington Ave
6—8 NEW YORK, N. Y.
В неділі від 10 рано до 1 пополудня.

ТЕАТРАЛЬНІ ШТУЧКІ ДЛЯ ДІТОЧОГО ТЕАТРУ,
які можна набути у книгарні Свобода.

ЗУСТРІЧ. Новорічна пєса-казка на 2 дії. В. Королів-Старий ... 15 ц.
ТАРАС У ДЯКА, сценічна картина в 2 діях із життя Т. Шевченка. Іванна Блажкевич ..... 15 ц.
СТРІЧА У ЛІСІ, сценічна картина в одній дії. Леся Верховинка.. 10 ц
ДІД-МОРОЗ, фантастична дитяча казка-пєса на 3 дії з співами й танцями. Мик. Шуґаевський ..25 ц.
СОЧ МІСЯЧНОЇ НОЧИ, фластова гра в 5 діях. Ярослав Вільшенко ..... 25 ц
ТАРАС ПАСТУШОК, сценічний образок у двох діях ..... 15 ц
ЧАРІВНИЙ КАМІНЕЦЬ, пєса-казка для дітий в 3-ох діях. В. Королів-Старий ..... 15 ц.
САМОТНИЯ У ЛІСІ, пєса на одну ябо. Е. А. Чєбушева-Дмитрова ..... 10 ц.
ЧЕРВОНА ШАПОЧКА, драмована казка в 2-ох діях. Я. Вільченко ..... 20 ц.
ЗОЛОТИЯ ЧЕРЕВИЧОК, пєсказка для дітий у 6-ох картинах. Галина Орлівна ..... 15 ц
ПРОГУЛЬКА, комедійка на одну ябо. Ст. Чубатівський ..... 15 ц
МАЛИЯ ТАРАС, діточа пєса на 3 дії. В. Шопінський ..... 20 ц.
ПІЙ ВАТРІ, сценічна картина в одній відслоні. Фр. Вольф .... 10 ц
ПІДКЛАДЕНЬ, пєса-казка на 2 дії. В. Королів-Старий ..... 15 ц.
СВЯТО ВЕСНИ, сценічний образок на дві дії зі співами та технологіями. Василь Софронів .. 25 ц.
РИЦАР І ЛЄСЬ, сценічна картина для дітей, з співами. Роман Задвадович ..... 15 ц.
ЗАЧАРОВАНИЯ КАЛІЮ, драмована казка в 5 діях. Павло Бендорф ..... 10 ц.

Повисші книжочки можна одержати в книгарні Свободи. Замовлення будемо виспляти тільки по одержанню належитости. Не будеться звертати уваги на такі замовлення, які прийдуть

"SVOBODA"
P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

ХТО ХОЧЕ ДОБРІ І ТАНІ МОЛОЧАРСЬКІ ФАРМИ?

ФАРМА 127 АКРІВ, земля ріка, грубий ліс, засіяна ... ня, дім 12 кімнат, забудовання шпиперія майже нові. 16 ... дійних корів, 2 клівки, 2 ... роги і кури. За молоко ... $240. Ціна $9,500. Готівки ...

ФАРМА 85 АКРІВ, земля ... кляна, сал, ріка, ліс, засіяна ... джена, дім 8 кімнат, забудовання в як найліпшим ... міста. 6 молодих дійних телят, 2 коні, безробіт і ін. $7,500, готівкою $3,500. ... довгі літа до сплати.

ФАРМА 160 АКРІВ, ріка засіяні, дім 11 кімнат ... і знаряди, 14 дійних корів, 3 коні, безроги і ін. $6,900, потребна сплата $ ...

ФАРМА 72 АКРИ при ... сад, засіяна і засаджена ... ні забудування і знаряди ... корів, 2 клівки, 2 коні, ... кури. Ціна $12,000, готівки ...

ФАРМА 41 АКРІВ, засіяна ... центром, будинки дуже ... далеко міста. Ціна $6,500 ... $3,000.

Великий вибір рільничої ... до продажі. Голоситися до:
K. F. KRYGIER,
570 Manhattan Ave., Brooklyn, N.Y.
(Greenpoint).

НА ПРОДАЖ ФАРМА.

Маю фарму 180 акрів, млі, пасовисько і ліс, ... худоби, 3 добрі коні, ... ди господарські, помеш... і Подкамені, перебуваю ... близько міста, фабрики ... ходу до школи, все ... готівки потрібно $4,000 ... легкі сплати. Причина ... ність, не можу робити ... шу голоситися до власт...

J. FALDZINSKI.
R. F. D. 6, Box 75, Lowville, N.Y.

ЗАМІНЯЮ доми, фарми ... телі, гаражі ... рікного рода бізнеси, ... тільки не готівки, я ... ша власність знаходиться ... як 200 миль від Филадельфії, ... можу обслужити; не робіть ... чи то Пенсильванія. Но ... Йорк стейт. Подайте мені ... мації і жадання в першому ... До вас зараз прибуду.

WALTER KOSTETSKI
Business and Real Estate Broker,
Roosevelt Bld., at Phila. City ...
Langhorne, Pa.

ФАРМИ! ФАРМ

МАЄМО НА ПРОДАЖ ... на молочарні, тютюн і ... менші і більші, по всякої ... тінки треба від $1,500 ... на морґедж, за який може ... вашої родинй фарми і ... но українську. Що інформа... до:

CHAS. R. VAN TASHER.
647 Main Street, Hartford, Conn.

ПЕРШИЙ УКР. ПОГРЕБОВИЙ ЗАКЛАД В НЬЮАРКУ І НА ОКОЛИЦІ

Ми робимо гарні похорони

ПО $150

Без рїжниці як давнійше. Для вигідности, кличте нас:
Офіс: 485 Avon Avenue.
Phone: Terrace 8882, або Waverly 1636, Newark, N. J.

ВАСИЛЬ І МАРІЯ МУЗИКА
УКРАЇНСЬКІ ПОГРЕБНИКИ

ДВА ОФІСИ:
NORTH SIDE: 2157 W. Chicago Ave.
Phone: Brunswick 7767 або 7788.
SOUTH SIDE: 4954 So. Hermitage Ave.
Phone: Hemlock 5500.
CHICAGO, ILL.

ПЕТРО ЯРЕМА
УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК

ЗАНИМАЄСЬ ПОХОРОНАМИ В BRONX, BROOKLYN, NEW YORK І ОКОЛИЦЯХ.
129 E. 7th STREET,
NEW YORK CITY
Telephone: Orchard 2568

РОДИЧІ!

Запринумеруйте для своїх літей старокрасеву прегарно ілюстровану газетку п. з.:

„СВІТ ДИТИНИ"

що вже 10 літ виходить у Львові під редакцією Василя Софронів ... МИХАЙЛА ТАРАНЬКА.

Цілорічна передплата $1.50.

„SWIT DYTYNY"
3 Zimorowicza St., Lemberg, Polska

ВЕЛИКИЙ КАТАЛЬОГ КНИЖОК ГАЛИЦЬКИХ ТА РАДЯНСЬКИХ

в рецензіями, коротким змістом ... ілюстраціями — висилає кождому, ... прише в листі значок почтовий. ... Накладом М. Матвійчука у Львові, Бакарська вул. 9, Poland. Бажаючі що краще орієнтуватися в сучасній ... українській книжковій продукції ... нехай рішучо замовити собі цей ... нник.